

Ενημερωτικό δελτίο κρατικών ενισχύσεων - Τεύχος 4/2016

Σύνταξη: Ε. Μουαμελετζή, ΔΝ, Δικηγόρος, Διευθύντρια Ερευνών ΚΔΕΟΔ, Συντονίστρια ΜοΚΕ
Επιμέλεια ύλης: Αικ. Δ. Σγουρίδου, Δικηγόρος, Στέλεχος ΜοΚΕ

Νέα παραπομπή της Ελλάδας στο ΔΕΕ για τα Ελληνικά Ναυπηγεία

- Νέα παραπομπή της Ελλάδας στο ΔΕΕ για τα Ελληνικά Ναυπηγεία
- Έγκριση του ελληνικού μέτρου για τη βελτίωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα μη διασυνδεδεμένα νησιά
- Ανάκτηση φορολογικής ενίσχυσης από την Apple, ύψους € 13 δις
- Απόφαση του ΔΕΕ σχετικά με την Τραπεζική Ανακοίνωση
- 7 ισπανικές ομάδες πρέπει να επιστρέψουν παράνομες και ασυμβίβαστες ενισχύσεις
- Ασυμβίβαστη η ενίσχυση της Ισπανίας προς τους τηλεοπτικούς σταθμούς
- Εκ των υστέρων έγκριση εφαρμοσθέντος μέτρου ενίσχυσης για ΑΠΕ στη Βουλγαρία
- Έγκριση των μέτρων ενίσχυσης για ΑΠΕ στο Λουξεμβούργο και τη Μάλτα
- Έγκριση γαλλικού μέτρου ενίσχυσης για μονάδες συμπαραγωγής
- Τέλος ελέγχου τροφίμων και φόρος επί προϊόντων καπνού στην Ουγγαρία
- Πρόσφατη νομολογία ΔΕΕ και ΓεΔΕΕ για κρατικές ενισχύσεις

παραπομπή της Ελλάδας στο ΔΕΕ – μη συμμόρφωση σε υποχρέωση ανάκτησης – Ελληνικά Ναυπηγεία Α.Ε.

Η Επιτροπή εξέδωσε το 2008 απόφαση, με την οποία διέταξε την ανάκτηση παράνομων και ασυμβίβαστων κρατικών ενισχύσεων, ύψους άνω των 250 εκατ. ευρώ, που είχαν χορηγηθεί στην επιχείρηση «Ελληνικά Ναυπηγεία ΑΕ». Με απόφασή του το 2012 στην υπόθεση C-485/10, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ελλάδα δεν εκτέλεσε την παραπάνω απόφαση της Επιτροπής. Περαιτέρω, το ΔΕΕ διαπίστωσε ότι η Ελλάδα δεν είχε επίσης εφαρμόσει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε με την από 01.12.2010 επιστολή της προς την Επιτροπή στο πλαίσιο εκτέλεσης της απόφασης του 2008.

Επειδή η Ελλάδα δεν έχει προβεί μέχρι σήμερα στην προσήκουσα εκτέλεση της

απόφασης ανάκτησης, η Επιτροπή, με νέα προσφυγή που άσκησε ενώπιον του ΔΕΕ, ζητά από το Δικαστήριο να επιβάλει στην Ελλάδα κατ' αποκοπή χρηματική ποινή, ύψους 6 εκατ. ευρώ περίπου, καθώς και ημερήσια χρηματική ποινή, ύψους 34.974 ευρώ, από την ημέρα έκδοσης της απόφασής του έως την ημερομηνία, κατά την οποία η Ελλάδα θα θέσει τέλος στην παράβαση.

Σημειώνεται ότι το Δικαστήριο απέρριψε τις προσφυγές ακύρωσης που είχαν υποβάλει τα Ελληνικά Ναυπηγεία κατά της απόφασης της Επιτροπής του 2008 και της επιστολής της 1ης Δεκεμβρίου 2010 (υποθέσεις C-246/12 P και C-616/12 P).

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2592_en.htm

Έγκριση του ελληνικού μέτρου για τη βελτίωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα μη διασυνδεδεμένα νησιά – SA.43168

ΔΕΗ – κρατική εγγύηση – δάνειο – Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων – μη διασυνδεδεμένα νησιά – συμβατή ενίσχυση – ΥΓΟΣ

Τον Δεκέμβριο του 2015, η Ελλάδα κοινοποίησε στην Επιτροπή μέτρο παροχής κρατικής εγγύησης προς τη ΔΕΗ, προκειμένου αυτή να

εξασφαλίσει τη λήψη δανείου από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ύψους € 190 εκατομμυρίων. Το δάνειο αυτό θα καλύψει το

ήμισυ των δαπανών για την απαραίτητη αναβάθμιση, επέκταση και ανακαίνιση των υφιστάμενων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σε 18 μη διασυνδεδεμένα με το δίκτυο της ηπειρωτικής Ελλάδας νησιά, ενώ η ΔΕΗ θα χρηματοδοτήσει το υπόλοιπο ήμισυ των δαπανών από τον προϋπολογισμό της. Το μέτρο περιέχει κρατική ενίσχυση, καθώς οι όροι του δανείου από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με την εγγύηση του δημοσίου είναι πιο ευ-

νοϊκοί από τους όρους που θα αποδεχόταν μία εμπορική επιχείρηση. Η Επιτροπή κατέληξε ότι η ενίσχυση αυτή είναι συμβατή βάσει των κανόνων για τις Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ), δεδομένου ότι το μέτρο είναι απαραίτητο, προκειμένου η ΔΕΗ να εξακολουθήσει να παρέχει στους καταναλωτές στα νησιά αυτά ηλεκτρική ενέργεια σε προσιτές τιμές. Κατ' αυτόν τον τρόπο, εξασφαλίζεται η διαθεσιμότητα της απαιτούμενης δυναμικότη-

τας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα νησιά αυτά.

Η μη εμπιστευτική έκδοση της απόφασης θα δημοσιευθεί με τον αριθμό SA.43168 στο μητρώο κρατικών ενισχύσεων στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμού μόλις διευθετηθούν τυχόν ζητήματα απορρήτου.

<http://europa.eu/rapid/midday-express-28-08-2016.htm>

Ανάκτηση φορολογικής ενίσχυσης από την Apple, ύψους € 13 δις – SA.38373

Ιρλανδία - Apple - απόφαση tax ruling - πλασματικός καταλογισμός κερδών προς αποφυγή πληρωμής φόρων - ανάκτηση

Τον Ιούνιο του 2014, η Επιτροπή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας για δύο φορολογικές αποφάσεις τύπου tax ruling, τις οποίες εξέδωσε η Ιρλανδία το 1991 και το 2007 και με τις οποίες εγκρίθηκε ευνοϊκή μέθοδος καθορισμού των φορολογητέων κερδών για δύο ανώνυμες εταιρείες του ομίλου Apple, την Apple Sales International και την Apple Operations Europe. Οι εταιρείες αυτές έχουν συσταθεί, μεν, στην Ιρλανδία, ωστόσο λειτουργούσαν στην πράξη ως υποκαταστήματα, ενώ οι έδρες τους δεν διέθεταν δικό τους προσωπικό και εγκαταστάσεις σε καμία χώρα, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται από φορολογικής απόψεως ως αλλοδαπές εταιρείες.

Ειδικότερα, οι εταιρείες αυτές καταβάλλουν, βάσει

συμφωνίας, ετήσιες πληρωμές στη μητρική εταιρεία για τη χρηματοδότηση της έρευνας και της ανάπτυξης, οι οποίες εκπίπτουν από τα κέρδη που εμφανίζουν αυτές στην Ιρλανδία. Επιπλέον, όμως, τα φορολογητέα κέρδη των εταιρειών αυτών περιορίζονταν ακόμη περισσότερο, σύμφωνα με τις επίμαχες φορολογικές αποφάσεις, καθώς το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων των εταιρειών αυτών καταλογιζόταν για φορολογικούς σκοπούς στις «έδρες» τους, οι οποίες, όμως, δεν είχαν πραγματική επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά μόνο δραστηριότητες που συνίσταντο σε περιστασιακές συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου. Οι δραστηριότητες αυτές είχαν αποδώσει κάποια κέρδη από τόκους, τα οποία, με βάση την αξιολόγηση της Επιτροπής, ήταν τα μόνα που μπορούν να αποδοθούν όντως στις «έδρες» των εταιρειών, σε αντίθεση με τα κέρδη από την εμπορική δραστη-

ριότητα των υποκαταστημάτων, που θα έπρεπε κανονικά να καταλογίζονται σ' αυτά και όχι στις «έδρες». Επομένως, η μέθοδος που εγκρίθηκε με τις προαναφερόμενες φορολογικές αποφάσεις δεν ανταποκρινόταν στην οικονομική πραγματικότητα, καθώς σχεδόν το σύνολο των κερδών των δύο εταιρειών καταλογιζόταν εσωτερικά στις «έδρες».

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής που εκδόθηκε στις 30.08.2016, ενώ οι φορολογικές αποφάσεις τύπου tax ruling είναι καθ' όλα νόμιμες καταρχήν, εντούτοις τα κέρδη πρέπει να καταλογίζονται μεταξύ επιχειρήσεων ενός εταιρικού ομίλου και μεταξύ διαφόρων τμημάτων της ίδιας εταιρείας κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει την πραγματική τους επιχειρηματική και οικονομική δραστηριότητα. Οι προκειμένες φορολογικές αποφάσεις, όμως, ενέκριναν έναν τεχνητό εσωτερικό καταλογισμό των κερδών εντός

των εταιρειών, ο οποίος δεν δικαιολογείται για κανέναν πραγματικό ή οικονομικό λόγο. Έτσι, οι επίμαχες φορολογικές αποφάσεις επέτρεψαν στην Apple να καταβάλλει από το 1991 μέχρι και το 2014 σημαντικά λιγότερους φόρους απ' ό,τι άλλες εταιρείες, γεγονός που δεν συνάδει με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Ειδικότερα, κατά την Επιτροπή, οι εν λόγω «έδρες», στις οποίες καταλογιζόταν σχεδόν το σύνολο των κερδών κάθε εταιρείας αντίστοιχα, δεν μπορούσαν να πραγματοποιήσουν κέρδη, καθώς υφίστανται μόνο «στα χαρτιά» και δεν είχαν κάποια πραγματική επιχειρηματική δραστηριότητα. Επιπλέον, τα κέρδη αυτά, καταλογιζόμενα στις «έδρες», δεν υπέκειντο σε φορολογία σε καμία χώρα βάσει ειδικών διατάξεων του ιρλανδικού φορολογικού δικαίου που ίσχυαν τότε και, κατά συνέπεια, παρέμεναν τελικά αφορολόγητα. Ως εκ τούτου, η Apple κατέβαλλε για τις δύο εταιρείες στην Ιρλανδία φόρο με εξαιρετικά χαμηλό πραγματικό συντελεστή, ο οποίος μειώθηκε από 1% το 2003 στο 0,005 % το 2014.

Περαιτέρω, η Επιτροπή εξέθεσε στην απόφασή της τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό της αξίας του αθέμιτου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και διέταξε την Ιρλανδία να ανακτήσει τους μη καταβληθέντες φόρους από την Apple για τη δεκαετή περίοδο που προηγείται του πρώτου αιτήματος παροχής πληροφοριών που υπέβαλε η Επιτροπή το 2013, δηλαδή για τα έτη 2003 έως και 2014, οι οποίοι ανέρχονται σε € 13 δις πλέον τόκων.

Το ποσό αυτό που πρέπει να ανακτήσουν οι ιρλανδικές αρχές μπορεί να μειωθεί, εάν άλλες χώρες απαιτούσαν από την Apple να καταβάλει σ' αυτές περισσότερους φόρους επί των κερδών που αποδόθηκαν στις δύο εταιρείες την περίοδο αυτή, εφόσον θεωρήσουν ότι μέρος των πωλήσεων των εταιρειών αυτών θα πραγματοποιήθηκε εντός της επικράτειάς τους. Ακόμη, το ποσό μπορεί να μειωθεί και εάν οι αρχές των ΗΠΑ απαιτήσουν από την Apple να καταβάλει μεγαλύτερα χρηματικά ποσά στη μητρική εταιρεία για τη χρηματοδότηση της έρευνας

και ανάπτυξης για την περίοδο αυτή.

Κατά της εν λόγω απόφασης της Επιτροπής αναμένεται να προσφύγουν ενώπιον του ΓεΔΕΕ τόσο η Apple όσο και η Ιρλανδία, σύμφωνα με δηλώσεις του ίδιου του πρωθυπουργού της, κ. Kenny. Ωστόσο, η Ιρλανδία θα πρέπει να ανακτήσει τις παράνομες και ασυμβίβαστες κρατικές ενισχύσεις, αλλά θα μπορούσε, για παράδειγμα, να καταθέσει το ανακτηθέν ποσό σε δεσμευμένο λογαριασμό μέχρι την ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών της ΕΕ.

Η μη εμπιστευτική έκδοση της απόφασης θα δημοσιευθεί με τον αριθμό υπόθεσης SA.38373 στο Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμού, μόλις διευθετηθούν τυχόν ζητήματα περί απορρήτου.

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2923_el.htm

Απόφαση του ΔΕΕ σχετικά με την Τραπεζική Ανακοίνωση — C-526/14

κύρος και ερμηνεία Τραπεζικής Ανακοίνωσης Επιτροπής - διακριτική ευχέρεια κρατών μελών ως προς την επιλογή των μέτρων ενισχύσεων υπέρ των τραπεζών - χρηματοπιστωτική κρίση κρατών μελών

Τον Σεπτέμβριο του 2013, η Banka Slovenije (Τράπεζα

της Σλοβενίας) διαπίστωσε ότι πέντε σλοβενικές τράπεζες εμφάνιζαν κεφαλαιακό έλλειμμα και δεν διέθεταν επαρκή περιουσιακά στοιχεία. Έτσι, αποφασίστηκε στις 17.12.2013 η θέσπιση υπέρ αυτών έκτακτων μέτρων κρατικών ενισχύσεων, στα οποία περιλαμβάνονταν

διαγραφή του μετοχικού κεφαλαίου και των τίτλων με μειωμένη εξασφάλιση.

Η Επιτροπή ενέκρινε τα μέτρα αυτά που της κοινοποιήθηκαν από τις σλοβενικές αρχές, καθώς τα έκρινε σύμφωνα με την Τραπεζική Ανακοίνωση (ΕΕ 2013, C 216, σελ. 1), η οποία παρέ-

χει ένα πλαίσιο για τον έλεγχο της συμβατότητας των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται στις τράπεζες κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Το ΔΕΕ, στην παρούσα απόφαση, μετά την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος εκ μέρους του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Σλοβενίας, επισημαίνει ότι η Επιτροπή δύναται να εκδίδει κατευθυντήριες οδηγίες, για να καθορίζει τα κριτήρια, βάσει των οποίων προτίθεται να εκτιμά τη συμβατότητα των μέτρων κρατικών ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά. Η έκδοση, όμως, τέτοιων Ανακοινώσεων, όπως είναι η Τραπεζική, δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωσή της να εξετάζει τις εξαιρετικές ειδικές περιστάσεις, τις οποίες επικαλείται κράτος μέλος κατά την κοινοποίηση σχεδίων μέτρων κρατικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τα προβλεπόμενα από την Ανακοίνωση κριτήρια, ούτε περιορίζει τη δυνατότητα της Επιτροπής να εγκρίνει τέτοια σχέδια, εφόσον συντρέχουν αυτές οι εξαιρετικές περιστάσεις. Συνεπώς, η Τραπεζική Ανακοίνωση δεν μπορεί να δημιουργήσει αυτοτελείς υποχρεώσεις σε βάρος των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να είναι δεσμευτική γι'

αυτά σε σχέση με το περιεχόμενο των μέτρων που επιλέγουν για την αντιμετώπιση της κρίσης στον τραπεζικό τομέα.

Σε ό,τι αφορά στην υποχρέωση καταμερισμού των επιβαρύνσεων μεταξύ των μετόχων και των πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το εν λόγω μέτρο αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι οι τράπεζες με κεφαλαιακό έλλειμμα θα προσπαθήσουν από κοινού με τους επενδυτές να μειώσουν το έλλειμμα αυτό πριν τη χορήγηση οποιασδήποτε κρατικής ενίσχυσης, ώστε να περιορίσουν το ύψος αυτής. Περαιτέρω, η υποχρέωση αυτή δεν αντικείται στην αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, εκ μόνου του γεγονότος ότι οι πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης δεν υποχρεώθηκαν να συμβάλουν στη διάσωση πιστωτικών ιδρυμάτων μέχρι σήμερα. Ούτε το γεγονός, ότι οι μέτοχοι θα πρέπει, πριν τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης, να συμβάλουν στην απορρόφηση των ζημιών στο ίδιο μέτρο που θα συνέβαλλαν ελλείψει κρατικής ενίσχυσης, μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά προσβολή του δικαιώματος στην ιδιοκτησία, δεδομένου ότι οι μέτοχοι ευθύνονται για τα χρέη της τράπεζας μέχρι

του ύψους του εταιρικού της κεφαλαίου.

Ακόμη, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η Ανακοίνωση δεν αντίκειται στην Οδηγία 2012/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25.10.2012, διότι η εν λόγω Οδηγία αποσκοπεί στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των επενδυτών, ιδίως κατά τις πράξεις συστάσεως της εταιρείας, αυξήσεως και μείωσης του εταιρικού της κεφαλαίου σε συνθήκες συνήθους λειτουργίας των ανωνύμων εταιρειών και όχι σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει ότι τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων εμπίπτουν στα μέτρα εξυγίανσης, κατά την Οδηγία 2001/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4.4.2001 για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=181842&pageIndex=0&doclang=EL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=545934>

7 Ισπανικές ομάδες ποδοσφαίρου πρέπει να επιστρέψουν παράνομες και ασυμβίβαστες ενισχύσεις — SA.29769, SA.33754 & SA.36387

Ισπανία - ποδοσφαιρικές ομάδες - μικρότερος φορολογικός συντελεστής - μεταβίβαση γης με υπερεκτιμημένο τίμημα - δημόσιες ενισχύσεις για δανειοδότηση - ανάκτηση

Η πρώτη επίσημη διαδικασία έρευνας αφορούσε τα φορολογικά προνόμια των Ρεάλ Μαδρίτης, Μπαρτσελόνα, Αθλέτικ Μπιλμπάο και Ατλέτικο Οσασούνα. Στην Ισπανία, όλες οι ομάδες εξο-

μειώνονται από φορολογικής απόψεως με εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ). Εντούτοις, αυτές οι 4 ομάδες αντιμετώπιζονταν ως μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, οι οποίοι φορολο-

γούνται με συντελεστή μικρότερο κατά 5 μονάδες από αυτόν για τις ΕΠΕ. Οι 4 αυτές ομάδες επωφελούνταν του μικρότερου αυτού συντελεστή για πάνω από 20 χρόνια, χωρίς να υπάρχει κάποια αντικειμενική δικαιολογία.

Εν τω μεταξύ, η Ισπανία προσάρμοσε τη νομοθεσία της σ' ό,τι αφορά στη φορολόγηση των νομικών προσώπων, ώστε να παύσει αυτή τη διακριτική μεταχείριση από τον Ιανουάριο του 2016 και εφεξής. Προκειμένου να αρθεί και η στρέβλωση που επήλθε με αυτή τη διακριτική μεταχείριση για το παρελθόν, οι ως άνω ομάδες θα πρέπει να επιστρέψουν τους μη καταβληθέντες φόρους, οι οποίοι κυμαίνονται, σύμφωνα με υπολογισμούς της Επιτροπής, σε ποσά από 0 € έως 5.000.000 € ανά ομάδα, αλλά το ακριβές ποσό θα πρέπει να καθορισθεί από τις ισπανικές αρχές.

Η δεύτερη επίσημη διαδικασία έρευνας αφορούσε μεταβίβαση γης μεταξύ της Ρεάλ Μαδρίτης και του Δή-

μου Μαδρίτης. Η έρευνα κατέδειξε ότι, βάσει ανεξάρτητης μελέτης, η αξία της γης που μεταβιβάστηκε είχε υπερεκτιμηθεί κατά € 18,4 εκατομμύρια, γεγονός που προσέδωσε στη Ρεάλ Μαδρίτης ένα επιλεκτικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων ομάδων, το οποίο πρέπει τώρα να ανακτηθεί.

Τέλος, η Επιτροπή διερεύνησε την περίπτωση εγγυήσεων που χορηγήθηκαν από τον δημόσιο φορέα Ινστιτούτο Οικονομικών της Βαλένθια (IVF) και αφορούσαν δάνεια που χορηγήθηκαν στις ομάδες Βαλένθια, Χέρκουλες και Έλτσε της Βαλένθια. Σε μια περίοδο που οι εν λόγω ομάδες αντιμετώπιζαν οικονομικές δυσκολίες, η παροχή δημόσιων εγγυήσεων επέτρεψε σ' αυτές να δανειοδοτηθούν με πιο ευνοϊκούς όρους. Από τη στιγμή που οι ομάδες δεν κατέβαλαν προμήθεια για τις εγγυήσεις που έλαβαν, ευνοήθηκαν με οικονομικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες ομάδες, που έπρεπε να βρουν χρηματοδότηση χωρίς την κάλυψη του δημο-

σίου. Η κρατική χρηματοδότηση δεν σχετιζόταν με κανένα σχέδιο αναδιάρθρωσης, για να γίνουν βιώσιμες οι ομάδες, ενώ καμία δεν εφάρμοσε αντισταθμιστικά μέτρα, για να εξαλείψει τη στρέβλωση που προκλήθηκε στον ανταγωνισμό από την επιχορήγηση αυτή. Προκειμένου, λοιπόν, να αρθεί αυτή η στρέβλωση, θα πρέπει η Βαλένθια να επιστρέψει € 20,4 εκατομμύρια, η Χέρκουλες € 6,1 εκατομμύρια και η Έλτσε € 3,7 εκατομμύρια.

Οι μη εμπιστευτικές εκδόσεις των αποφάσεων θα δημοσιευθούν με τους αριθμούς SA.29769, SA.33754 και SA.36387 στο μητρώο κρατικών ενισχύσεων στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμού μόλις διευθετηθούν τυχόν ζητήματα απορρήτου.

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2401_en.htm

Ασυμβίβαστη η ενίσχυση της Ισπανίας προς τους τηλεοπτικούς σταθμούς – SA.32619

Ισπανία – τηλεοπτικοί σταθμοί ψηφιακής πλατφόρμας – αποζημίωση για έξοδα ταυτόχρονης αναμετάδοσης σε αναλογικό σήμα – αρχή τεχνολογικής ουδετερότητας – δυσλειτουργία αγοράς – αναλογικότητα

Η μετάβαση από το αναλογικό στο ψηφιακό σήμα τηλεοπτικής αναμετάδοσης αποτελεί υποχρέωση των κρατών μελών, προκειμένου να απελευθερώσουν ραδιοφάσμα, ώστε να δημιουργη-

θούν καινούργια δίκτυα διανομής και να διευρυνθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες. Στο πλαίσιο αυτό, η Ισπανία υποχρέωσε όλους τους τηλεοπτικούς σταθμούς να εκπέμπουν παράλληλα και αναλογικά, μέχρι να ολοκληρωθεί η μετάβαση αυτή, ώστε να μην υπάρξει διακοπή υπηρεσιών για τους τηλεθεατές.

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μετάβαση από τις

αναλογικές στις ψηφιακές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές (COM/2003/541), τα κράτη μέλη μπορούν να ενισχύσουν την αναδιανομή ραδιοφάσματος, παρέχοντας αποζημίωση στους τηλεοπτικούς σταθμούς για κόστη τα οποία δεν μπορούσε να απαιτηθεί να επωμιστούν οι τελευταίοι, σε περίπτωση ύπαρξης κενού στην αγορά. Προκειμένου να μην υπάρξουν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό, όμως, αυτά τα μέτρα

θα πρέπει να είναι αναγκαία για την επίτευξη του ανατεθειμένου σκοπού και η ενίσχυση να είναι ανάλογη με τους στόχους και «ανοιχτή» προς όλους τους τηλεοπτικούς σταθμούς και όλες τις πλατφόρμες αναμετάδοσης.

Τον Ιούλιο του 2011, οι ισπανικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή μέτρο, με το οποίο θα χορηγούσαν αποζημίωση στους τηλεοπτικούς σταθμούς για τα επιπλέον έξοδα της υποχρεωτικής παράλληλης αναμετάδοσης με αναλογικό σήμα κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο. Τον Απρίλιο του 2012, η Επιτροπή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας.

Κατόπιν της έρευνάς της, η Επιτροπή κατέληξε ότι η Ισπανία θα χορηγούσε ενίσχυση μόνο στους σταθμούς της ψηφιακής πλατφόρμας, εξαιρώντας ουσιαστικά τις άλλες πλατφόρμες, όπως την καλωδιακή, τη δορυφορική ή τη διαδικτυακή. Η Ισπανία δεν κατάφερε να

δικαιολογήσει για ποιο λόγο η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας δεν μπορούσε να εφαρμοστεί εν προκειμένω, καθώς δεν κατέδειξε ότι ο αποκλεισμός κάποιας τεχνολογίας ήταν απαραίτητος, προκειμένου να διασφαλισθεί η παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας ή να εκπληρωθεί κάποιος σκοπός δημοσίου συμφέροντος.

Ακόμη, η Ισπανία δεν κατάφερε να δικαιολογήσει για ποιο λόγο ήταν απαραίτητη η κρατική ενίσχυση, για να διασφαλίσει την ομαλή μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή αναμετάδοση. Αντιθέτως, η Επιτροπή έκρινε ότι οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί θα εξέπαιναν ούτως ή άλλως παράλληλα και σε αναλογικό σήμα, προκειμένου να μην χάσουν τηλεθεατές. Τέλος, η Ισπανία δεν προσκόμισε καμία απόδειξη (π.χ. κάποια ανεξάρτητη μελέτη) που να αποδεικνύει ότι η ενίσχυση ήταν αναλογική.

Για τους λόγους αυτούς η

Επιτροπή κατέληξε ότι το υπό κρίση μέτρο, καίτοι είναι ευθυγραμμισμένο με το Ψηφιακό Θεματολόγιο για την Ευρώπη (COM/2010/245), εντούτοις δεν αποτελεί συμβιβάσιμη κρατική ενίσχυση με βάση το άρθρο 107 παρ. 3γ ΣΛΕΕ. Δεδομένου ότι το μέτρο δεν είχε εφαρμοστεί ακόμη, δεν ζητήθηκε ανάκτηση της ενίσχυσης.

Η μη εμπιστευτική έκδοση της απόφασης θα δημοσιευθεί με τον αριθμό SA.32619 στο μητρώο κρατικών ενισχύσεων στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμού μόλις διευθετηθούν τυχόν ζητήματα απορρήτου.

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2741_en.htm

Έγκριση των μέτρων ενίσχυσης για ΑΠΕ στο Λουξεμβούργο και τη Μάλτα — SA.43995 & SA.43128

Λουξεμβούργο - Μάλτα - επιδοτήσεις ΑΠΕ - περιβάλλον - Κατευθυντήριες Γραμμές για κρατικές ενισχύσεις στο περιβάλλον και την ενέργεια

Τον Σεπτέμβριο του 2015, το Λουξεμβούργο κοινοποίησε μέτρο ενίσχυσης για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, με το οποίο εισάγεται ένα σύστημα προνομιακών επιδοτήσεων προς ενίσχυση των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας από αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα, καθώς και από υδροηλεκτρικές μονάδες

και μονάδες βιοαερίου και βιομάζας. Ο προϋπολογισμός του μέτρου εκτιμάται περί τα € 150 εκατομμύρια συνολικά, καταναμενημένα στα έτη 2016-2020.

Επίσης, τον Δεκέμβριο του 2015, η Μάλτα κοινοποίησε μέτρο ενίσχυσης για παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά και αιολικά πάρκα. Η ενίσχυση θα χορηγούνταν υπό τη μορφή προνομιακής επιδότησης επί της εμπορικής τιμής πώλησης. Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε € 140 εκατομμύρια συνολικά,

καταναμενημένα στα έτη 2016-2020.

Η Επιτροπή αξιολόγησε τα μέτρα με βάση τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας του 2014, σύμφωνα με τις οποίες επιτρέπεται ένα κράτος μέλος να ενισχύσει την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ υπό ορισμένες συνθήκες.

Η Επιτροπή κατέληξε ότι τα μέτρα θα ενισχύσουν την ανάπτυξη εγκαταστάσεων ΑΠΕ, ώστε το Λουξεμβούργο

και η Μάλτα να επιτύχουν τους στόχους για τις ΑΠΕ το 2020 (11% της συνολικά παραγόμενης ενέργειας για το Λουξεμβούργο και 10% για τη Μάλτα). Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις Κατευθυντήριες Γραμμές, οι παραγωγοί με εγκατεστημένη ισχύ άνω των 500 kW δεν λαμβάνουν εγγυημένη τιμή πώλησης, αλλά επιδοτήσεις επί της εμπορικής τιμής

πώλησης. Και τα δύο μέτρα διασφαλίζουν ότι η πιθανή στρέβλωση του ανταγωνισμού που ενδέχεται να προκληθεί από την εφαρμογή τους περιορίζεται στο ελάχιστο.

Οι μη εμπιστευτικές εκδόσεις των αποφάσεων θα δημοσιευθούν με τους αριθμούς SA.43995 και SA.43128 για τη Μάλτα και το

Λουξεμβούργο αντίστοιχα στο μητρώο κρατικών ενισχύσεων στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμού μόλις διευθετηθούν τυχόν ζητήματα απορρήτου.

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2906_en.htm

Εκ των υστέρων έγκριση εφαρμοσθέντος μέτρου ενίσχυσης για ΑΠΕ στη Βουλγαρία—SA.44840

Βουλγαρία - ενίσχυση ΑΠΕ - κοινοποίηση του μέτρου μετά τη θέση του σε εφαρμογή - σταθερή εγγυημένη τιμή FIT - Κατευθυντήριες Γραμμές για την προστασία του περιβάλλοντος 2008-2014 - Κατευθυντήριες Γραμμές για κρατικές ενισχύσεις στο περιβάλλον και την ενέργεια 2014-2020

Στις 09.03.2016 η Βουλγαρία κοινοποίησε μέτρο ενίσχυσης για τις ΑΠΕ, πέντε χρόνια αφότου άρχισε η εφαρμογή του, χωρίς να έχει προηγηθεί η προβλεπόμενη στο άρθρο 108 παρ. 3 ΣΛΕΕ κοινοποίηση του μέτρου σε μορφή σχεδίου. Η απόφαση της Επιτροπής της 04.08.2016 έρχεται να ανακουφίσει πάνω από 1000 επενδυτές στον βουλγαρικό τομέα των ΑΠΕ.

Το εν λόγω μέτρο της κρατικής ενίσχυσης έχει τη μορφή

σταθερής εγγυημένης τιμής (feed-in-tariff, FIT) και καθορίζεται βάσει του πραγματικού κόστους παραγωγής πλέον ενός καθορισμένου ποσοστού απόδοσης, ανερχόμενου από το 2012 σε 7% προ φόρων. Το σύστημα FIT εφαρμόζεται σε μικρές υδροηλεκτρικές μονάδες (μέχρι 10 MW εγκατεστημένης ισχύος) και σε φωτοβολταϊκά και αιολικά πάρκα, μονάδες βιομάζας, βιοαερίου και γεωθερμικές μονάδες. Κατόπιν μιας σειράς νομοθετικών αλλαγών, περιορίστηκαν οι κατηγορίες δικαιούχων και από 01.01.2016 δικαιούχοι είναι μόνο κάποιες μονάδες ΑΠΕ με συνολική εγκατεστημένη ισχύ μέχρι και 30 kW. Ο συνολικός προϋπολογισμός του μέτρου υπολογίζεται σε 6.772.000.000 €.

Η Επιτροπή κατέληξε ότι το

μέτρο αυτό αποτελεί μεν παράνομη κρατική ενίσχυση, η οποία όμως είναι συμβίβασιμη βάσει των Κατευθυντήριων Γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος 2008-2014 και των Κατευθυντήριων Γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας 2014-2020, εφόσον ήταν απαραίτητη, προκειμένου η χώρα να επιτύχει τους στόχους παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ για το 2020.

http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44840

Έγκριση γαλλικού μέτρου ενίσχυσης για μονάδες συμπαραγωγής — SA.43719

Γαλλία - συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας - ενεργειακή απόδοση - μείωση εκπομπών CO2 -

Κατευθυντήριες Γραμμές για κρατικές ενισχύσεις στο περιβάλλον και την ενέργεια 2014-2020

Τον Νοέμβριο του 2015, η Γαλλία κοινοποίησε μέτρο ενίσχυσης για τη συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερ-

μότητας, το οποίο θα παρέχει ενίσχυση σε υψηλής αποδοτικότητας μονάδες συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας με παραγωγή ενέργειας έως 1 MW. Με το μέτρο αυτό η Γαλλία θα επιτύχει τους στόχους ενεργειακής απόδοσης και μείωσης εκπομπών CO₂, ενισχύοντας την ανάπτυξη επιπλέον παραγωγής ενέργειας, δυναμικότητας 7 MW. Οι μονάδες συμπαραγωγής υψηλής αποδοτικότητας μπορούν να επιτύχουν έως και 10% εξοικονόμηση ενέργειας σε σύγκριση με τις μονάδες που παράγουν ηλεκτρισμό και θερμότητα ξεχωριστά.

Το είδος της ενίσχυσης που μπορούν να λάβουν αυτές οι μονάδες εξαρτάται από το μέγεθός τους:

- οι μονάδες συμπαραγωγής μέχρι 1 MW θα λάβουν ενίσχυση με τη μορφή προνομιακής επιδότησης επί της εμπορικής τιμής πώλησης
- οι μονάδες συμπαραγωγής μέχρι 300 kW θα λάβουν

ενίσχυση με τη μορφή εγγυημένης τιμής πώλησης

Η Επιτροπή, αφού αξιολόγησε το μέτρο με βάση τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας του 2014, έκρινε ότι το μέτρο προάγει την ενσωμάτωση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από μονάδες συμπαραγωγής στην αγορά. Μόνο οι μικρές μονάδες μπορούν να απολαμβάνουν της εγγυημένης τιμής πώλησης, ενώ οι μεγαλύτερες μονάδες θα λαμβάνουν μία επιδότηση επί της εμπορικής τιμής πώλησης, γεγονός που τους επιβάλλει να δραστηριοποιούνται υπό τις πραγματικές συνθήκες της αγοράς. Το μέτρο, επίσης, θα ενισχύσει την ανακαίνιση των υπάρχουσών μονάδων, ώστε να γίνουν πιο αποτελεσματικές και να επιμηκυνθεί η διάρκεια ζωής τους.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε ότι το μέτρο θα αυξήσει το ποσοστό της

ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ και θα μειώσει τη μόλυνση του περιβάλλοντος, περιορίζοντας ταυτόχρονα τις στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό που θα επιφέρει η κρατική ενίσχυση, λόγω του περιορισμένου αριθμού των μονάδων αυτών (σήμερα ανέρχονται σε 130 και δεν αναμένεται να αυξηθούν με ρυθμό μεγαλύτερο από 20 νέες μονάδες / έτος).

Η μη εμπιστευτική έκδοση της απόφασης θα δημοσιευθεί με τον αριθμό SA.43719 στο μητρώο κρατικών ενισχύσεων στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμού μόλις διευθετηθούν τυχόν ζητήματα απορρήτου.

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2743_en.htm

Τέλος ελέγχου τροφίμων και φόρος επί προϊόντων καπνού στην Ουγγαρία—SA.40018 & SA. 41187

Ουγγαρία – τέλος ελέγχου τροφίμων – εισφορά υπέρ δημόσιας υγείας – κλιμακούμενος συντελεστής ανάλογα με τον κύκλο εργασιών – ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση

Το τέλος ελέγχου τροφίμων που ισχύει στην Ουγγαρία αποτελεί πόρο χρηματοδότησης του αντίστοιχου φορέα που διενεργεί τους ελέγχους και μέχρι το 2014 ανερχόταν σε σταθερό συντελεστή 0,1% επί του ετήσιου κύκλου εργασιών όλων των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Το 2015, η Ουγγαρία

εισήγαγε ένα νέο σύστημα υπολογισμού του, με κλιμακούμενο συντελεστή για τις επιχειρήσεις που εμπορεύονταν τα λεγόμενα «ταχυκίνητα» καταναλωτικά αγαθά (FMCG), ο οποίος κυμαινόταν από 0% και 0,1% για επιχειρήσεις με χαμηλό κύκλο εργασιών μέχρι 6% για επιχειρήσεις με υψηλό κύκλο εργασιών. Παράλληλα, τα καταστήματα με καθεστώς δικαιόχρησης (franchise) φορολογούνταν με βάση τον εξατομικευμένο κύκλο εργασιών τους, ενώ οι ολοκληρωμένες εταιρείες λιανικού εμπορίου

με βάση τον συνολικό κύκλο εργασιών τους.

Και πάλι στην Ουγγαρία, σύμφωνα με άλλο νόμο, της 01.02.2015, επιβλήθηκε φόρος επί του ετήσιου τζίρου προερχόμενου από την παραγωγή και την εμπορία προϊόντων καπνού, που ονομάστηκε «εισφορά υπέρ της δημόσιας υγείας». Ο συντελεστής της εισφοράς ήταν κλιμακούμενος: για εταιρείες με χαμηλό κύκλο εργασιών ανερχόταν σε 0,2% και για εταιρείες με υψηλό κύκλο εργασιών σε 4,5% επί αυτού.

Η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας και για τα δύο αυτά μέτρα τον Ιούλιο του 2015 και, ως εκ τούτου, ζήτησε από την Ουγγαρία να αναστείλει την εφαρμογή τους, το οποίο και έπραξε η τελευταία.

Η Ουγγαρία δεν κατάφερε τελικά να αποδείξει ότι οι κλιμακούμενοι συντελεστές εξυπηρετούν είτε τον σκοπό του τέλους ελέγχου τροφίμων, καθώς δεν υπάρχει αντίστοιχη κλιμάκωση του κόστους του φορέα, όταν διενεργεί ελέγχους στις επιχειρήσεις με υψηλό κύκλο

εργασιών, είτε τον σκοπό του φόρου στα προϊόντα καπνού, καθώς δεν είναι διαφορετικές οι συνέπειες των προϊόντων αυτών στη δημόσια υγεία. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έκρινε ότι η χρήση κλιμακούμενου συντελεστή χορηγεί ένα επιλεκτικό πλεονέκτημα στις επιχειρήσεις με χαμηλό τζίρο και ως, εκ τούτου, συνιστά κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά. Ωστόσο, επειδή τα μέτρα δεν είχαν εφαρμοστεί, η Επιτροπή δεν επέβαλε ανάκτηση της κρατικής ενίσχυσης.

Οι μη εμπιστευτικές εκδόσεις των αποφάσεων θα δημοσιευθούν με τους αριθμούς SA.40018 και SA.41187 για το τέλος ελέγχου τροφίμων και τον φόρο στα προϊόντα καπνού αντίστοιχα στο μητρώο κρατικών ενισχύσεων στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμού μόλις διευθετηθούν τυχόν ζητήματα απορρήτου.

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2404_en.htm

Πρόσφατη νομολογία ΔΕΕ και ΓεΔΕΕ για κρατικές ενισχύσεις

ΓεΔΕΕ T-143/12, 14.07.2016, Γερμανία/Επιτροπή

Λέξεις κλειδιά

ταχυδρομικός τομέας - επιδότηση πρόσθετων συνταξιοδοτικών δαπανών - κρατικοί πόροι - πλεονέκτημα - συνήθεις επιβαρύνσεις επιχείρησης - απόδειξη ύπαρξης οικονομικού και επιλεκτικού πλεονεκτήματος

Νομικό ζήτημα

Η κρατική χρηματοδότηση των συντάξεων των πρώην υπαλλήλων της Deutsche Post συνιστά κρατική παρέμβαση με χρήση κρατικών πόρων, παρά το ότι αυτοί προέρχονται από έσοδα της εταιρείας από κανονιστικά ρυθμιζόμενες τιμές που καταβάλλουν οι πελάτες της. Εντούτοις, όμως, το μέτρο αυτό δεν χορηγεί στην εταιρεία επιλεκτικό οικονομικό πλεονέκτημα, καθώς δεν την απαλλάσσει από συνήθεις επιβαρύνσεις του προϋπολογισμού της, αφού σ' αυτές δεν εμπíπτον υποχρεώσεις επιβαλλόμενες σε μία και μόνη επιχείρηση

δυνάμει νομοθετικών διατάξεων, τις οποίες δεν έχουν οι ανταγωνίστριές της. Μόνο τα ποσά που αποδεδειγμένα υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την κάλυψη του νομοθετικά επιβαλλόμενου επιπρόσθετου κόστους θα μπορούν να συνιστούν κρατική ενίσχυση.

ΔΕΕ C-526/14, 19.07.2016, Tadej Kotnik κ.λπ./ Državni zbor Republike Slovenije

Λέξεις κλειδιά

κύρος και ερμηνεία Τραπεζικής Ανακοίνωσης Επιτροπής - ενισχύσεις προς τις τράπεζες - χρηματοπιστωτική κρίση

Νομικό ζήτημα

Η Ανακοίνωση της Επιτροπής για την αντιμετώπιση της κρίσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα δεν δεσμεύει ούτε τα κράτη μέλη ως προς την επιλογή των μέτρων κρατικών ενισχύ-

σεων που θα θεσπίσουν ούτε την Επιτροπή, η οποία αποφασίζει για την έγκρισή τους, ενώ οι πρόσθετες προϋποθέσεις καταμερισμού των επιβαρύνσεων, τις οποίες θέτει η Ανακοίνωση, ήταν απαραίτητες, προκειμένου να μειωθούν οι κρατικές ενισχύσεις στον τραπεζικό τομέα στο ελάχιστο απαραίτητο και να περιοριστούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

ΔΕΕ C-493/14, 21.07.2016, Dilly's Wellnesshotel GmbH/Finanzamt Linz

Λέξεις κλειδιά

καθεστώς ενισχύσεων - Κανονισμός ΓΑΚ (ΕΚ) 800/2008 - κατηγορίες συμβατών κρατικών ενισχύσεων, ως προς τις οποίες χωρεί απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποίησεως - επιτακτικός χαρακτήρας των προϋποθέσεων απαλλαγής - ρητή παραπομπή του κάθε στώτος στον Κανονισμό

Νομικό ζήτημα

Όταν ένα καθεστώς δεν παραπέμπει ρητά στον προϊσχύσαντα Απαλλακτικό Κανονισμό (ΓΑΚ) 800/2008, παραθέτοντας τον τίτλο και τα στοιχεία δημοσιεύσεώς του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

τότε το καθεστώς αυτό δεν πληροί τις προϋποθέσεις απαλλαγής και το κράτος μέλος εξακολουθεί να υπέχει υποχρέωση κοινοποίησής του βάσει του άρθρου 108 παρ. 3 ΣΛΕΕ. Η αρχική παράλειψη ρητής αναφοράς στον Καν. 800/2008

δεν θεραπεύεται από τη μετέπειτα κοινοποίηση μετρου εκτέλεσης του καθεστώτος βάσει του μεταγενέστερου Απαλλακτικού Κανονισμού (ΓΑΚ) 651/2014.

Η **Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΜοΚΕ)** λειτουργεί από την 01.01.2002 στη Θεσσαλονίκη, στις εγκαταστάσεις του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ). Αποτελεί γνωμοδοτική δομή, που παρέχει στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, στο Υπουργείο Οικονομικών αλλά και σε όλους τους δημόσιους φορείς νομική υποστήριξη, προκειμέ-

νου οι κρατικές ενισχύσεις που αυτοί χορηγούν να είναι νόμιμες και σύμφωνες με το ενωσιακό δίκαιο. Ως εξειδικευμένη συμβουλευτική δομή συμβάλλει στην τήρηση εκ μέρους της Ελλάδας των υποχρεώσεων που απορρέουν από το ενωσιακό σύστημα ελέγχου, με απώτερο στόχο να αποτρέπεται ο κίνδυνος επιστροφής των παράνομων ενισχύσεων.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ.....

Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου

ΕΕΕυρΔ

**ελληνική επιθεώρηση
ευρωπαϊκού δικαίου**
revue hellénique de droit européen

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

1/2016
Τόμος 36
Ιανουάριος - Μάρτιος

Άρθρα
Η. Νικολακοπούλου-Στεφάνου
Οι πολιτικές μετανάστευσης και ασύλου σε συνθήκες κρίσης
Γ. Καρύδης
Επιχειρήματα οικονομικής αποτελεσματικότητας κατά την εφαρμογή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ: Οικονομική προσέγγιση versus ασφάλεια δικαίου
Β. Περγαντής
Η προσχώρηση της ΕΕ στην ΕΣΔΑ: Η Γνωμοδότηση 2/13 του Δικαστηρίου ΕΕ

Επισκόπηση Νομολογίας
- ΔΕΕ - ΓεΔΕΕ (Δεκέμβριος 2015 - Φεβρουάριος 2016)
- ΕΔΔΑ (Σεπτέμβριος - Νοέμβριος 2015)

Σχολιασμένη Νομολογία
- Προστασία Ελλήνων Ναυτικών σε περίπτωση αφερεγγυότητας της πλοιοκτήτριας εταιρίας
- Η αρχή ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης
- Κράτηση αλλοδαπού αιτούντος άσυλο
- Ασυμβατότητα του εθνικού δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης στα τυχερά παίγνια
- Απαγόρευση δουλείας και καταναγκαστικής εργασίας
- Προστασία δανειολήπτη και εγγυητή ως καταναλωτών

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου εκδίδεται από το έτος 1981 από το ΚΔΕΟΔ σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης 4 φορές το χρόνο στην ελληνική γλώσσα, ενώ από το 2004 εκδίδεται ετησίως ένα πέμπτο ξενόγλωσσο τεύχος. Αντικείμενό της αποτελεί το σύνολο του Ευρωπαϊκού Δικαίου, καθώς και οι τομείς της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς δικαίου, δημόσιου και ιδιωτικού. Ειδικά τεύχη παρουσιάζουν αφιερώματα σε θέματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, όπως λ.χ. η Σύμβαση των Βρυξελλών, η ραδιοτηλεόραση, το περιβάλλον, οι συμβάσεις δημόσιων έργων, η εκπαίδευση και η διαφήμιση.

Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΜοΚΕ)

Ικάρων 1 (ΤΘ 14) 551 02 Καλαμαριά
Τηλ.: 2310 486947, Fax: 2310 476105
e-mail: moke@cieel.gr
<http://moke.cieel.gr>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Διαρθρωτικό
και Επενδυτικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη